

Harbans Singh v. State of Punjab etc. (Tewatia, J.)

ਇੱਕ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਰੇਲਵੇ ਸਥਾਪਨਾ ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 2044 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ ਐਂਟੀਡਰਜ਼ ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7)) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੀਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8) ਐਸ.ਜੀ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਡੀ.ਐਸ. ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ.

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਆਦਿ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1970 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 62-ਐਮ.

ਸਤੰਬਰ 29, 1971

ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ (1961 ਦਾ ਨੰਬਰ XXV)- ਧਾਰਾ 55 ਅਤੇ 82 - ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਵਿਵਾਦ - ਸਾਲਸੀ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ - ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ - ਕੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ.

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 2 ਪੰਜਾਬ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਜ਼ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 82 2 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਵਾਦ. ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ 'ਸੂਟ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ' ਨੂੰ 'ਸੂਟ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ

ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਤੇ ਦੀਵਾਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਸੰਦਰਭਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਭਾਵ, ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਝਗੜਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਾਲਸ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ।

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਐਮ ਐਲ ਸਿੰਗਲਾ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 64, ਮਿਤੀ 1 ਸਤੰਬਰ, 1970 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲਾਇਜ਼ ਹੈ। ਧਾਰਾ 409/466 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਤਹਿਤ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਕੇ.ਐਸ.ਕਵਾਤਰਾ।

ਐੱਮ.ਆਰ.ਸ਼ਰਮਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ (ਪੰਜਾਬ), ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ

ਆਰਸੀ ਡੋਗਰਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ।

ਆਰਡਰ ਕਰੋ

ਟੀ ਈਵਾਤੀਆ, ਜੇ.- (1) ਧਾਰਾ 561-ਏ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਐਕਟ, 1961, (1961 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 25), ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਸ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।

(2) ਜੇਆਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ, ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1959 ਤੋਂ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1970 ਤੱਕ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀ ਲਿਮਿਟਿਡ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ 23 ਜੂਨ, 1970 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ 'ਬੀ' ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ (ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਅਤੇ ਉਕਤ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਿਚਕਾਰ 10000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਗਿਆ। 43,161.07 ਪੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

Harbans Singh v. State of Punjab etc. (Tewatia, J.)

ਰਕਮ ਅਤੇ ਰੁ. 24,353.42 ਪੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਆਰਬਿਟਰੇਟਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਲਸ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਕਤ ਮਤੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ 19 ਅਗਸਤ, 1970 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਰਕਮਾਂ ਸਨ। 10,000 ਰੁ. 4,000 ਅਤੇ ਰੁ. 2,000.36 ਪੀ. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 409 ਅਤੇ 466 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 1 ਸਤੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 64 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 28 ਸਤੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 561-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚਲਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਗਲਾ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸੋਧਣ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੀ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਐਸ. ਕਵਾਤਰਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗਬਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 55 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਐਕਟ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਫਿਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਉਹ ਕਿਸਮ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆ ਧਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ. ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰੈਸ (1)

(5) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ।

(1) 1965 PLR 566.

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗਬਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 55 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਕਲਪਿਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਗਬਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਐਕਟ ਲਈ ਉਹ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਆਪਣੇ ਗਬਨ ਦੇ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਦੋ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਇੱਕ ਉਸ ਦੇ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਰਮਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਾਟੇ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ 'ਉਸ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਾਲਸੀ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਵਿਵਾਦ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਗਬਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੈਂ (

(6) ਇੱਥੇ ਇਹ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ।

-wsp,

(7) ਮੈਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦੇਵੇਗਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਉਕਤ ਆਰਬੀ ਟ੍ਰੀਬਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ। ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ! ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਕਤ ਸੁਸਾਇਟੀ ਧਿਰ ਹਨ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਜਾਂ

ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਕਿ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਮਨਾਹੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਉਪ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਈਆਈਐਮ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

''' 82. (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-

- (a) ਇੱਕ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ;
- (b) ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ;
- (c) ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ

Harbans Singh v. State of Punjab etc. (Tewatia, J.)

- (d) ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭੰਗ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ।
- (2) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਨਾ ਹੀ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੋ ਉਹ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (3) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼, ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ।

(8) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), ਧਾਰਾ (ਸੀ), ਉੱਪਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ । ਜੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਕਵਾਤਰਾ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਨੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 82 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀ . e ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ

ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 82 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਰੰਤ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਮਾਨ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇਹ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਓਵਰਰਾਈਡਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਬੇਲੋੜਾ ਬਣਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਉਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜੋ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਮਾਪੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(10) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ 'ਮੁਕੱਦਮੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ' ਨੂੰ ਉਕਤ ਸ਼ਬਦ 'ਮੁਕੱਦਮੇ' ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦ- ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਭਾਵ, ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ■....'। ਇਸ ਲਈ, 'ਮੁਕੱਦਮੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਬਾਅਦ 'ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ' ਸ਼ਬਦ, 'ਮੁਕੱਦਮੇ' ਦੇ ਸਿਰਫ ਪੂਰਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 'ਮੁਕੱਦਮੇ' ਹੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਸਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਰਥ ਹੈ, ਸਗੋਂ 'ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ' ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਰੰਜਕ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 55 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ

ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਸਰੀ, ਜੇ.)

ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸੀਬਰਟਸ, ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 55 ਅਤੇ 82 ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਗਬਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਉਕਤ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ .

(11) ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਬੀ. ਐੱਸ. ਜੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ' * ; * »

■ » ਸੀਜੀ ਸੂਰੀ ਜੇ.

ਲਾਭ ਸਿੰਘ - ਦੋਸ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ.

ਸਟੇਟ ਓਪ ਪੰਜਾਬ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1970 ਦਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੇਵ ' ਆਇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 187।

7 ਅਕਤੂਬਰ 1971 ਈ.

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦਾ ਐਕਟ XLV)—ਧਾਰਾ 108, 109 ਅਤੇ 111—ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ— ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਪਵਾਦ ਵੇਖੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ (ਏ) ਧਾਰਾ 108 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਧਾਰਾ 111 ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ (ਏ) ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਉਕਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। (ਪਰਾ ੩)

435/439 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਧਾਮ ਸਿੰਘ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ, ਮਿਤੀ 6 ਫਰਵਰੀ 1970 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ੋਧ ਲਈ ਪੀ.ਸੀ.